

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Ezeh și Connors împotriva Regatului Unit (MC) - 39665/98 și 40086/98

Hotărârea din 9.10.2003 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 1

Acuzație în materie penală

Aplicabilitatea art. 6 la o procedură disciplinară penitenciară: *art. 6 aplicabil*

Art. 6 § 3 lit. c)

Dreptul la apărare cu asistența unui avocat

Refuzul de a autoriza reprezentarea unor deținuți de către un avocat în cadrul unor proceduri disciplinare: *încălcare*

În fapt – În timp ce își executau pedeapsa cu închisoarea, reclamanții au fost acuzați de infracțiuni în temeiul regulamentului penitenciar. Primul reclamant a fost acuzat că a amenințat cu moartea agentul acestuia de probațiune, iar celui de-al doilea i s-a imputat săvârșirea unor acte de violență asupra unui gardian al penitenciarului. Cererile reclamanților pentru obținerea autorizației de a fi reprezentați de un avocat în timpul prezentării lor în fața directorului penitenciarului au fost respinse de acesta din urmă. Reclamanții au fost declarați vinovați și au primit 40 de zile și, respectiv, 7 zile suplimentare de detenție. Ulterior, li s-a refuzat permisiunea de a solicita un control judiciar.

În drept – Art. 6 § 3 lit. c): a) *Aplicabilitate* – Este necesară aplicarea criteriilor enunțate în hotărârea *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, ținând totodată seama în mod corespunzător de contextul penitenciar. Argumentul Guvernului, conform căruia anularea competenței directorilor de penitenciare de a aplica zile suplimentare de detenție ar submina disciplina penitenciară, nu este convingător pentru Curte: acesta nu a explicat de ce toate celelalte sancțiuni disponibile – care s-au diversificat de atunci – nu ar avea un efect comparabil în ceea ce privește menținerea eficienței sistemului disciplinar în penitenciare. Guvernul nu a demonstrat suficient în ce constau diferențele materiale dintre necesitățile disciplinare din penitenciarele din Scoția, în care a fost suspendată acordarea de zile suplimentare, și aceleași necesități din penitenciarele din Anglia și Țara Galilor. În plus, obstacolele de ordin practic (constrângeri administrative și financiare, precum și întârzieri în pronunțarea hotărârilor) create de noul sistem, care a fost introdus ca urmare a hotărârii pronunțate de Cameră în speță, nu pot împiedica în sine aplicarea art. 6.

Infracțiunile în cauză erau considerate drept disciplinare în dreptul intern. Cu toate acestea, natura infracțiunilor reprezintă un element cu o importanță mai mare atunci când trebuie să se stabilească dacă art. 6 este aplicabil. În această privință, respectivele infracțiuni privesc un

grup cu un statut specific – deținuții – și nu toți cetățenii. Totuși, acest fapt nu le conferă, la prima vedere, un caracter disciplinar, ci oferă doar o indicație pertinentă. Acuzațiile disciplinare în cauză corespundeau, de asemenea, unor infracțiuni sancționate de dreptul penal și, deși faptele de care a fost acuzat reclamantul priveau un incident mai degrabă minor, care nu ar fi condus în mod necesar la un proces penal în afara mediului penitenciar, caracterul minor al infracțiunii nu poate în sine să o scoată de sub incidența art. 6. Posibilitatea teoretică a unei răspunderi cu caracter penal și disciplinar în același timp este, cel puțin, un element relevant, care pledează în favoarea unei încadrări „mixte” a infracțiunilor. În plus, condamnările la zile suplimentare de detenție au fost pronunțate în urma unui verdict de vinovăție, cu scopul de a-i sancționa pe reclamanți pentru infracțiunile săvârșite și pentru a-i împiedica pe aceștia și pe ceilalți deținuți să comită alte infracțiuni; prin urmare, distincția stabilită de Guvern între obiectivele punitive și cele disuasive este neconvingătoare, având în vedere că aceste obiective nu se exclud reciproc și sunt considerate caracteristici ale sancțiunilor penale. Toate aceste elemente le conferă infracțiunilor un aspect care nu coincide exact cu o problemă de disciplină pură și, prin urmare, se impune folosirea celui de-al treilea criteriu, și anume natura și gradul de severitate al sancțiunilor riscate.

În dreptul intern, dreptul de a fi eliberat nu se poate naște înainte de încheierea zilelor suplimentare de detenție aplicate eventual, astfel încât temeiul legal al detenției rămâne în continuare condamnarea și pedeapsa inițiale. Cu toate acestea, în realitate, deținuții rămân în penitenciar după data la care ar fi trebuit, în mod normal, să fie eliberați, în urma unei proceduri care nu are nicio legătură juridică cu condamnarea și pedepsele inițiale. În consecință, condamnările la zile de detenție suplimentare constituie noi privări de libertate, aplicate în scop punitiv, și, așadar, aspectul garanțiilor procedurale trebuie să fie examinat din perspectiva art. 6, și nu în cadrul art. 5. În ceea ce privește privările de libertate riscate și aplicate efectiv în speță, este necesar să se presupună că acuzațiile în cauză aveau un caracter penal. Această prezumție nu poate fi contestată decât cu titlu excepțional și doar în cazul în care privările de libertate nu cauzează un „prejudiciu important”. Sancțiunea maximă care putea fi impusă era de patruzeci și două de zile suplimentare de detenție și, în speță, condamnările reclamanților la 40 de zile și, respectiv, la 7 zile suplimentare nu pot fi considerate suficient de neglijabile sau neimportante pentru a modifica natura prezumată penală a acuzațiilor aduse. Prin urmare, acestea aveau un caracter „penal” și art. 6 este aplicabil (unsprezece voturi la șase).

b) Marea Cameră subscrisă la concluzia Camerei, conform căreia refuzul directorului penitenciarului de a le permite reclamanților să fie reprezentați de un avocat a determinat încălcarea art. 6 § 3.

c) Prin urmare, nu este necesar să se examineze capătul de cerere prezentat cu titlu subsidiar, conform căruia interesele justiției impuneau să li se acorde reclamanților asistență juridică gratuită în scopul procedurii în fața directorului penitenciarului.

Concluzie: încălcare (unsprezece voturi la șase).